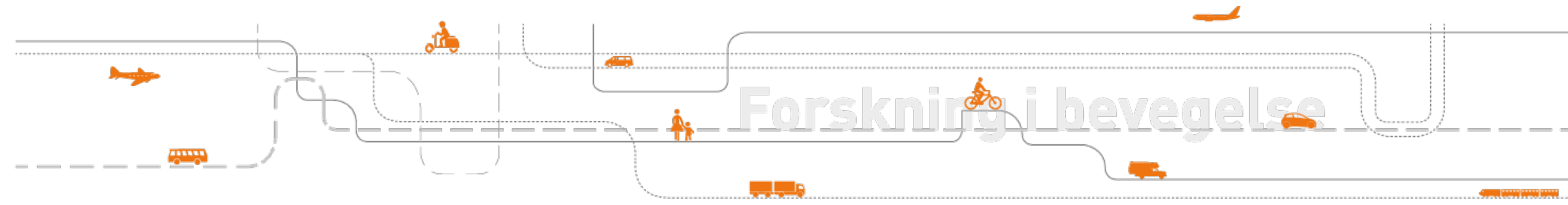

Veibruksavgift, bompenge og veipricing: Hva er forskjellen?

Askill Harkjerr Halse – ash@toi.no

Mobilitet 2023, 27. mars 2023

Hvordan kreves avgiften inn?

Veibruksavgift:

- Avgift på drivstofforbruk
- Ulik for bensin og diesel

Bompenger:

- Punktvis innkreving
- Kan skille på type bil, tidspunkt osv.

Veipricing:

- Omfatter all trafikk
- Betaler for kjørt distanse (km)
- Takst varierer med tid og sted

Hva er formålet med avgiften?

Veibruksavgift:

- Inntekter til staten
- Delvis begrunnet med slitasje, miljø osv.

Bompenger:

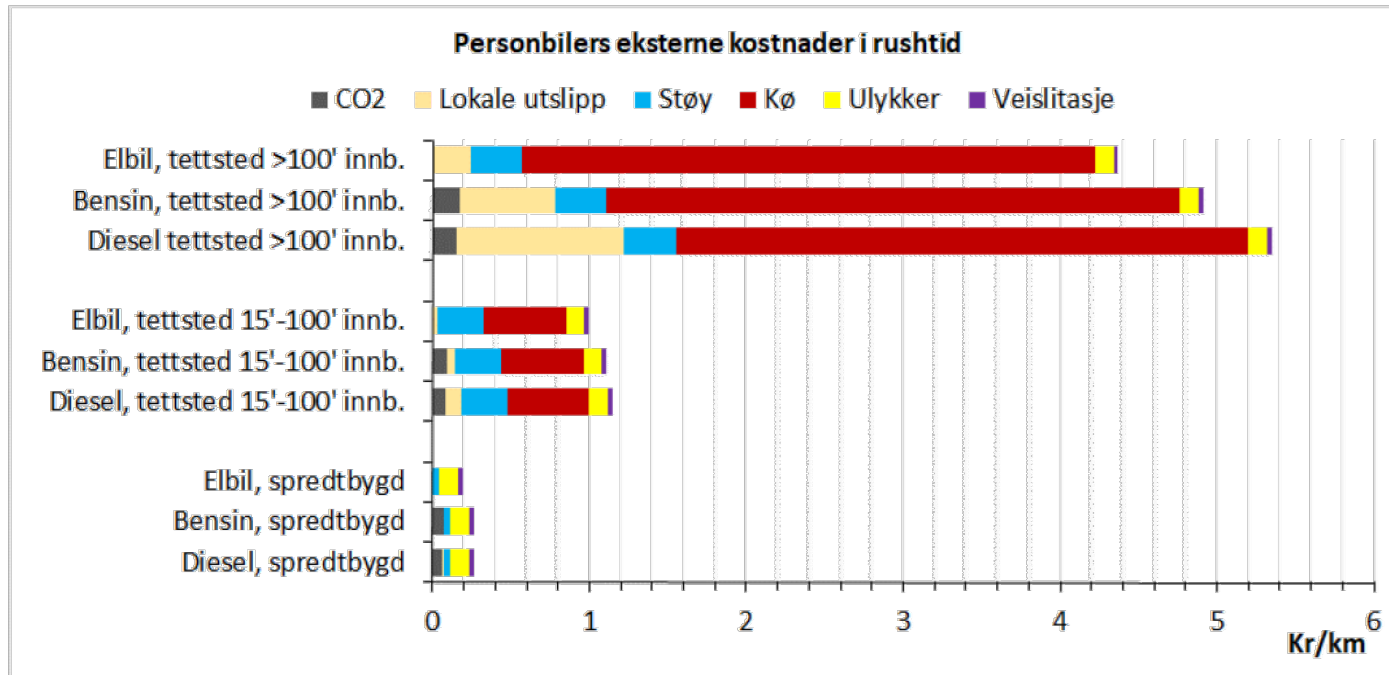
- Betaling for ny infrastruktur
- Brukes til å nedbetale investeringen

Veipricing:

- Regulering av trafikken
- Basert på trafikkens eksterne kostnader
- Ingen øremerking av inntektene

Formålet med veipricing

Å redusere den trafikken som gjør mest skade for minst nytte

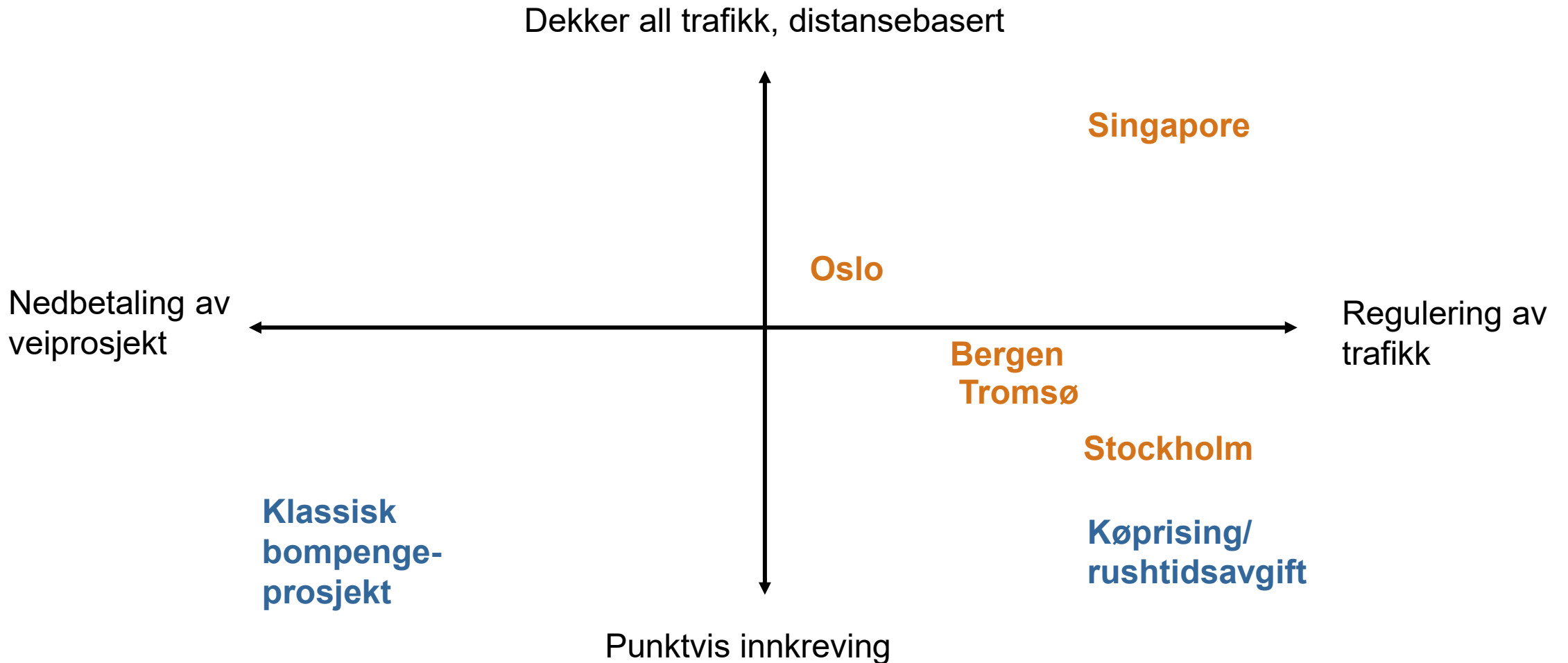

Dette tilsier:

- Høyere avgift i by enn utenfor by
- Høyere avgift i rush
- Høyere avgift for biler med større lokale utslipp

Fig. 3.18 Marginale eksterne kostnader ved personbilbruk i rushtid, etter kostnadstype, bosettingstetthet og energiteknologi. Kilde: Rødseth m. fl. (2019).

Bompenger vs. veiprising

Ulemper med dagens veiavgifter

Veibruksavgift:

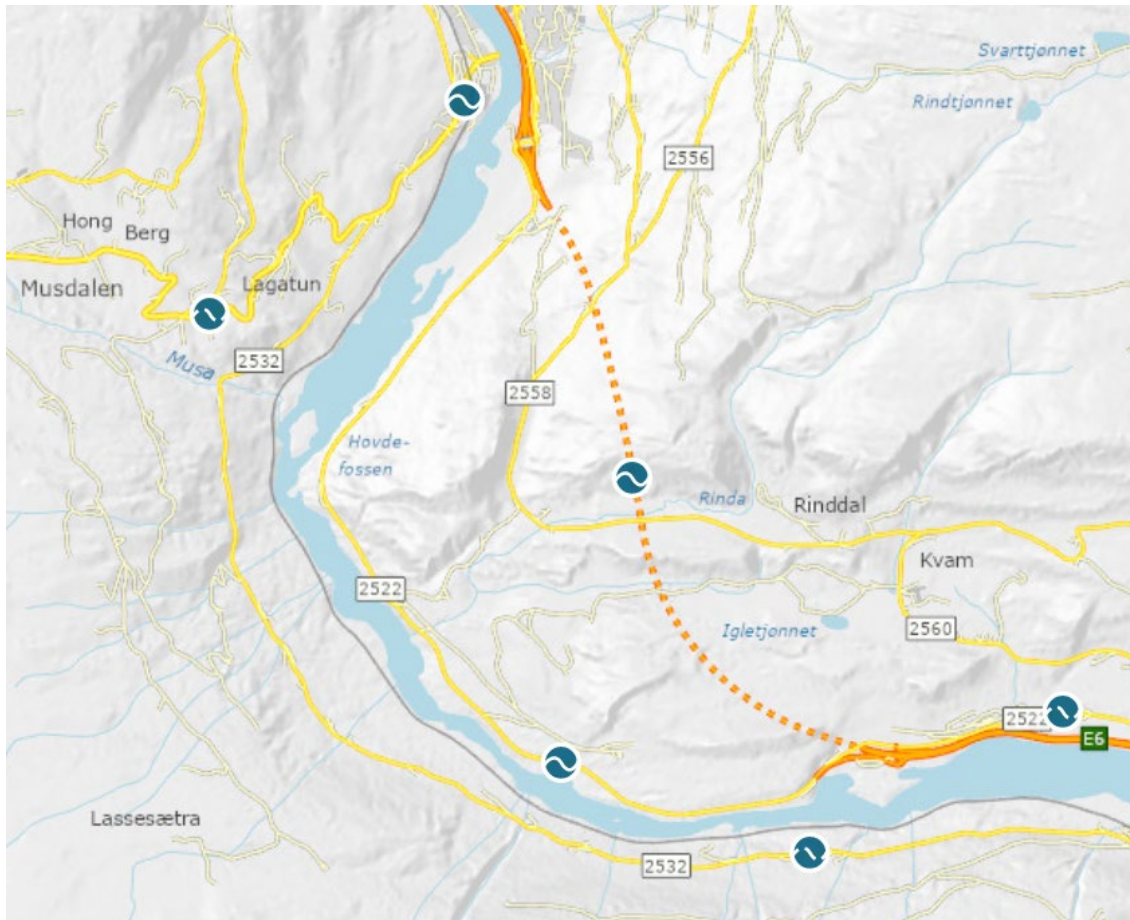
- Omfatter kun eksosbiler
- Lik avgift uavhengig av tid og sted

Bompenger:

- Reduserer nytten av den nye veien
- Priser trafikken over på mer utrygge sideveier
- Skaper barrierer, noen blir rammet urimelig hardt
- Favoriserer motorsykler og delvis utenlandske biler
- Usikkert finansieringsgrunnlag
- Kan gi dårligere prioriteringer

Pris påvirker trafikken

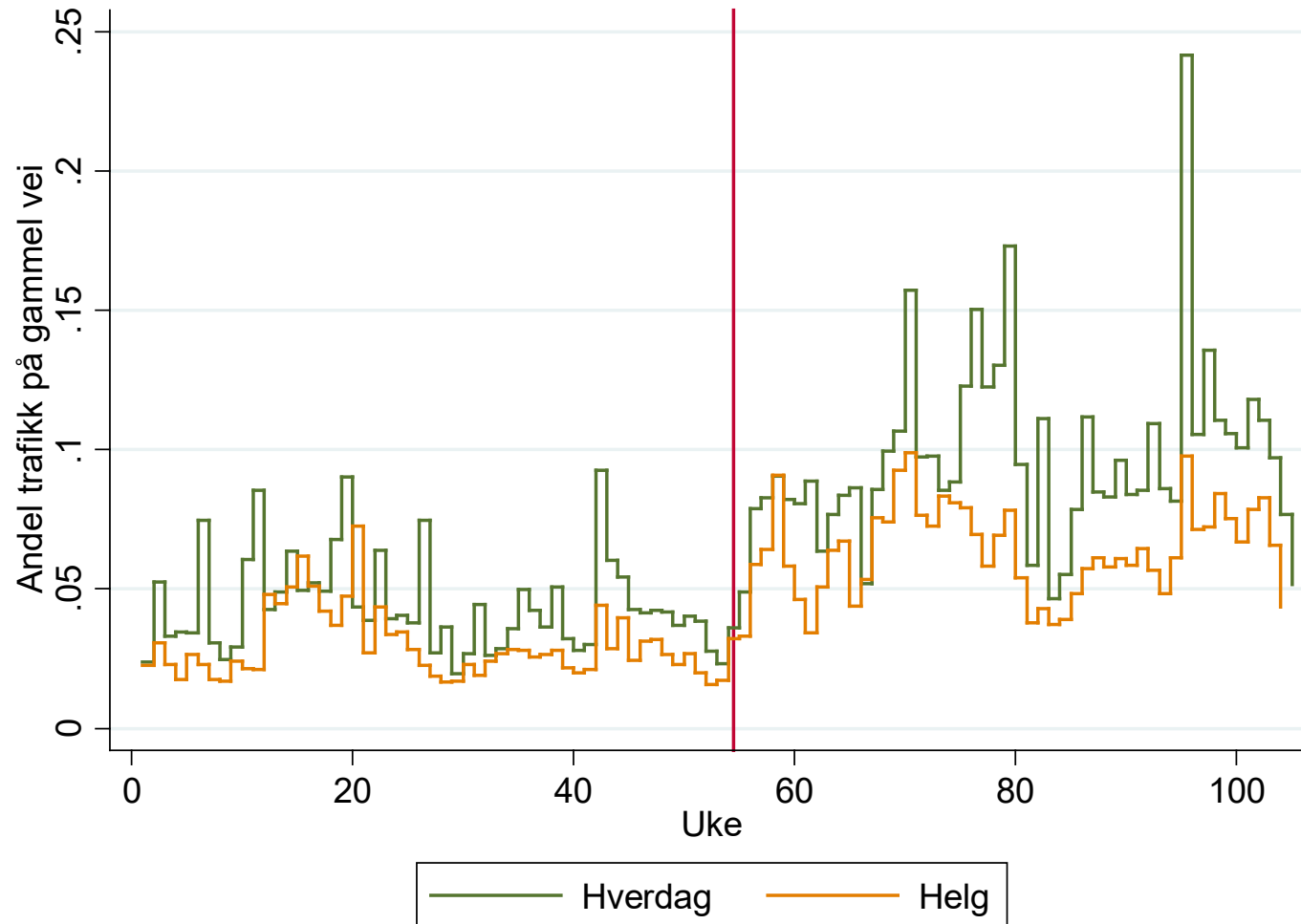
Fra mandag 18. januar blir det slutt på å betale bompenger for å kjøre på sideveien langs E6 mellom Øyer og Tretten i Innlandet. (Foto: Cornelius Poppe, NTB)

Slutt på bompengene på sidevei til E6 i Innlandet

Fra klokken 12 mandag blir det gratis å kjøre på sideveien langs E6 mellom Øyer og Tretten i Innlandet.

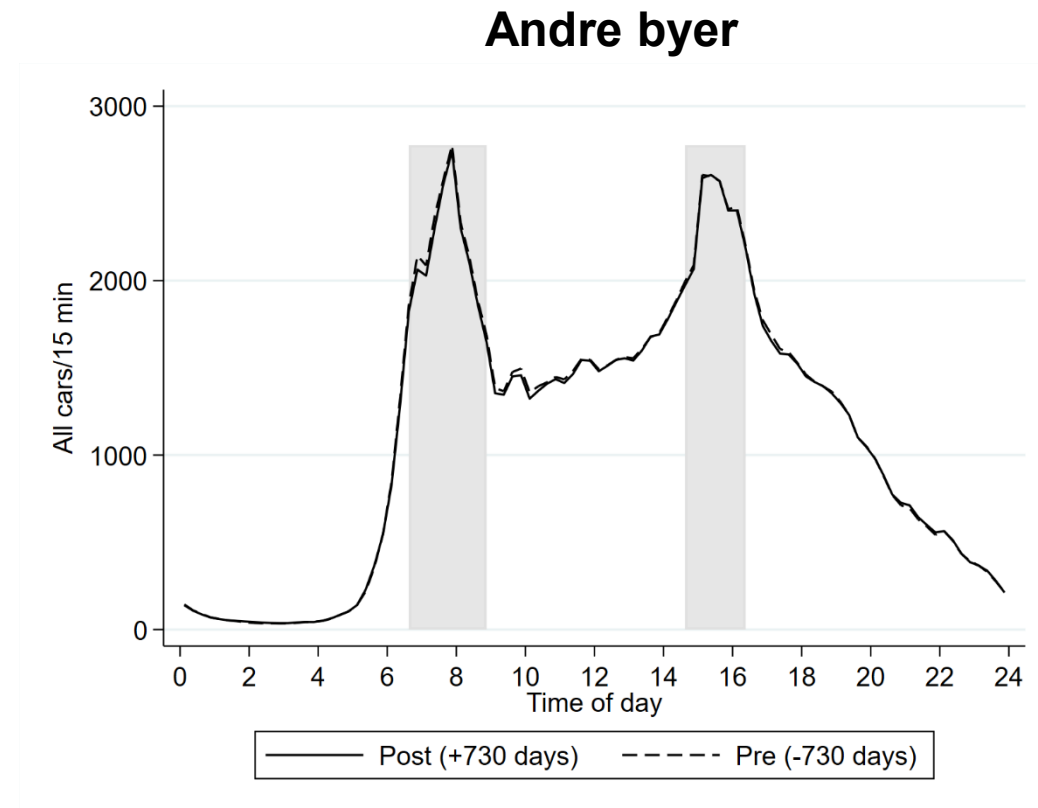
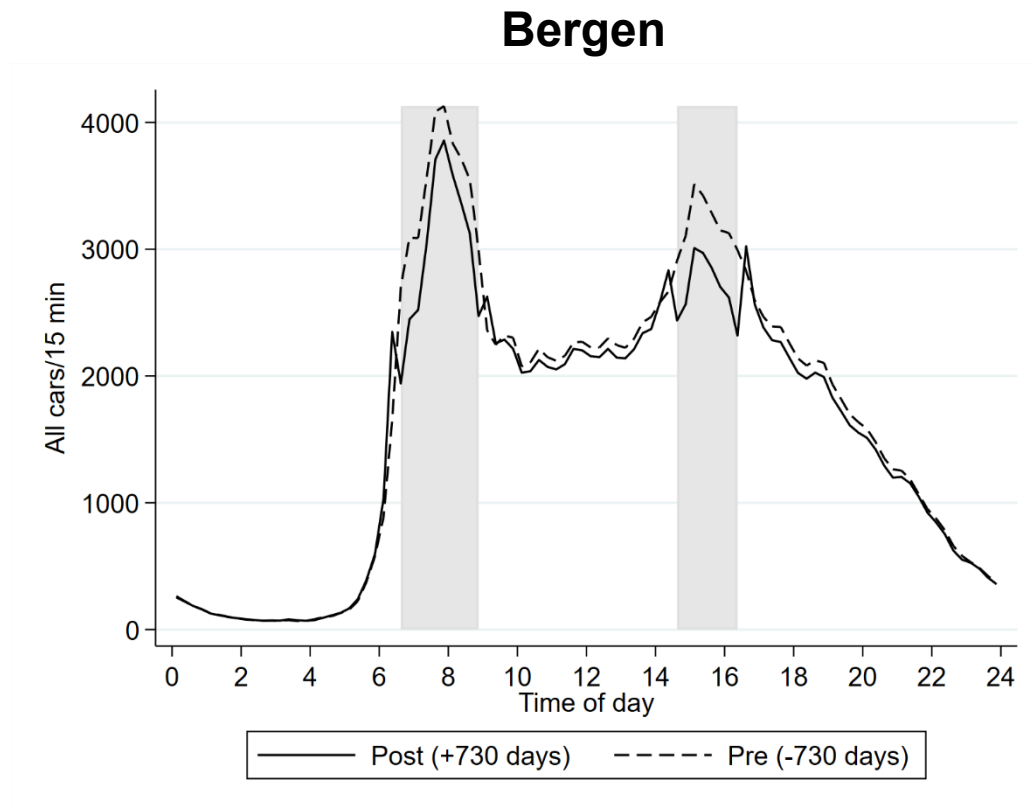
AV: NTB | PUBLISERT: 15. JAN. 2021 - 10:03

Pris påvirker trafikken

Halse, A. H., Flügel, S., Hartveit, K. J. L. & Steinsland, C. (2022). *Kjørekomfort, tidsverdi og rutevalg for bilreisende*. TØI-rapport 1923/2022.

Pris påvirker trafikken

Isaksen, E. T., & Johansen, B. G. (2021). *Congestion pricing, air pollution, and individual-level behavioral responses*. Available at SSRN: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3832230>